

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/3 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/3 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.
a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiuni.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Învitare de abonament

la

„TRIBUNA“.

**Cu 1 Aprilie v. 1897 încep
nouve abonamente lunare, cuar-
tale, semestrale și anuale.****Domnii abonații sunt rugați
a grăbi cu reînnoirea abonamen-
telor lor, pentru regulata expediție
a foii.****Abonamentele se fac prin
mandate postale și numai pentru
un timp, care începe cu prima și
se termină cu ultima lună, după
stilul vechiu.**Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.
Abonamentul semestral . . . 7 fl. — cr.
Abonamentul trimestral . . . 3 fl. 50 cr.
Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.**Este în interesul dlor abo-
nații, ca adresele să fie însemnate
oât se poate de corect și legibil.****Domnii abonații vechi sunt ru-
gați a lipi pe mandatul postal
adresa tipărită dela fașile, în
oare li-s'a trimis „Tribuna” până
acum.**

Administrațiunea.

Banda de otrăvitori.

(m.) „Cea dintău țărânie din lume
este țărâniea maghiară de pe Alföld” —
așa exclamă cu mare emfază *Beksics* în
una din scrierile sale politice. Alți scri-
tori maghiari asemenea încarcă cu mari
laude elementul maghiar de pe pustă.
Dela acesta sperează ei întărirea și
lățirea maghiarismului în toate colțurile
Ungariei.Frumoase laude, dar' ca toate lau-
dele proprii ale Maghiarilor sunt și acestea
lipsite de temei.Aparițiunile, ce se ivesc de un timp
înceace în viața socială-morală a acestui
popor laudat, ni-l prezintă în o lumină
de tot stranie și puțin măgulitoare. Simp-
toamele decadentei, ale ruinei și desolu-
țiunii se ivesc tot mai des, în propor-
țiuni uriașe și în forme disugustătoare.
Ele ne arată, că otrava corupției a pē-
truns adânc în sinul acestui popor, în-
tr'atâtă, încât el ne apare desbrăcat de
sentimentele omeniești și apropiat mai mult
de starea animalică, bestială.Socialismul, care amenință cu restur-
nare, a prins rădăcini adânci pe Alföld
și se lățește iresistibil. De altă parte
nazarenismul și neconfesionalitatea aici își
are patria; în urma legilor păgâne, țe-
ranul maghiar de pe pustă se lapădă de
Dumnezeu și de lege, fără nici o re-
mușcare, căci în firea sa sēlbatică, con-
știința îi este timpită. În timpul din
urmă neconfesionalitatea a început a se
răspândi în așa măsură, încât această im-
pregiurare a pus pe gând pe autoritățile
de pe Alföld, care încearcă acum a o im-
pedeca cu forța.Pe lângă aceste o stare de lucruri,
ce s'a descoperit acum în mijlocul ace-
stui popor, ne tradează cea mai crassă
decadență morală și lipsa totală de simț
omenesc. Este banda de otrăvitori dela
Hodmező-Vásárhely. Acest oraș, dim-
preună cu Seghedinul și împrejurimile,
sunt patria celui mai curat și veritabil
element maghiar. Nu se poate deci zice,
că ideea sau păcatul otrăvirii este ceva
străin, ci el s'a zemislit din speculați-
unea bestială a poporului și s'a pus în
praxă cu calculațiune bine chibzuită.Sunt două săptămâni, de când se
pertractează procesul monstru al acestor
otrăvitori. În decursul pertractărilor s'au
ivit momente psihologice, cari ne înfă-
oșează cea mai neagră iconă desprestarea sufletească și morală a acestor oa-
meni. Sunt fiare în chip omenesc.Motivul crimelor e josnic: dorința
de câștig. Și această dorință e așa de
puternică, încât pentru ajungerea ei se
desfid cele mai gingașe sentimente, de
cari țin seamă chiar și sēlbaticii cani-
bali. Bărbatul își otrăvește femeia și vi-
ceversa, stăpânul servitoarea, copilul pe
părinți, mama copii și așa mai departe.
Pentru-ce? Pentru-ca după moartea lor
se ridice banii, pe cari îi asigurase în-
ainte de otrăvire la societățile de înmor-
mentare și se ducă apoi zile dalbe.Descoperite crimele și aduși la ju-
decată, criminalii, de tot liniștiți, sunt la
început în negățiune și cu un cinism re-
voltător iau de martor pe Dumnezeu pen-
tru nevinovăția lor. Numele lui Dum-
nezeu îl pomenesc așa de des, încât pro-
curorul scandalisat provoacă pe unul din
acusăți să nu mai ia în deșert numele
lui Dumnezeu, el care 'și-a otrăvit pe
mumă-sa.Încurcați cu întrebările și dovedii
prin martori, în fine își mărturisesc pă-
catul și se desvleuie reciproc, ba fac
descoperiri de nouă crime, astfel, că tre-
buie să se facă alte arestări și exhumări
noue. Și atunci se constată o altă gro-
zăvenie. Otrăvirile se făceau de zeci de
ani, căci s'au exhumat oameni, cari au
murit otrăviți înainte de asta cu 12—13
ani.În trecutul omenimii s'au ivit din
când în când casuri de otrăvire, pe cari
ni le-a păstrat istoria. Messalina, Locusta
și Agrippina la Romani, Lucreția Borgia,
Caterina de Medici și Monna Tofana
în evul de mijloc, marchisul de Brinvilliers,
Jean Danilov în timpul mai nou, și alții
sunt niște monstri, cari au folosit otrava
pentru ajungerea planurilor lor. Dar în-
cât ni s'au păstrat date din trecut, este
deosebire între motivul și chipul de otră-
virea acelor, în asemănare cu otrăvirile
săvârșite în sinul „celei mai de frunte
țărâni din lume”.Păcatul otrăvirii rar s'a ivit la po-
porul de jos, ci de obicei în clasele
superioare, mai „culte”, dar mai rafinate
și cu moravuri mai stricte. Motivul a
fost de obicei ceva mai idealist: riva-
litate, amor, câștigarea de demnități, mai
rar averi, dar' averi uriașe etc. Apoi s'a
constatat, mai cu samă despre femei, că
deși au dat cuiva otravă, remușcarea
conștiinței nu le-a lăsat să privească victi-
ma eștiând, ci se depărtau dela locul
crimei.Otrăvitori din Hodmező-Vásárhely
ni-sē prezintă cu totul altfel. Ei sunt
din poporul de jos, motivul lor e ordinar,
josnic și conștiința le este atât de timpită,
încât stau la capul victimei și pândesc
fără remușcare, când îi înceată resuflarea.
Eată dintre multe altele un cas marcant.La pertractarea din 19 Martie o
criminală, Nagy Lidi, mărturisind otră-
virea unei femei, Varga Iuliu, a spus:„Nana Marie ne-a sfătuit să che-
măm medic, căci Iuliu se afla rău, apoi
se punem otrava în medicină. Așa am
făcut. Varga Lidi a pus otrava în lin-
gură, eu 'i-am dat-o sē o bea, ear' Sza-
panos 'luc' ștergea sudorile de pe
fruntea suferinder”...Eată țeranul maghiar de pe Alföld
în toată golăteaa sa bestială.Și pe când țeranul, stratul de jos,
este în starea aceasta, sunt oare mai
bune stările clasei superioare a stăpâni-
torilor nostri? Ne-a spus pe scurt, dar'
potrivit, primatele Ungariei cum sunt:
„Derimare, pustiire, decadență pretutin-
denea. Moralitate, patrie, Dumnezeu:
sunt numai fraze goale”.De jos până sus și de sus până
jos societatea maghiară e în decadență,
în derăpănare. Și aci e pericolul pentru
acest popor, căci cine se vie, sē-l măn-
tuească? În evoluțiunile societății ome-
nești au fost casuri, când clasele supe-
rioare au ajuns la extremul decadentei
morale, dar' dacă poporul a rămas curat
și neatinat de corupție, a dărmat el
domnia păcatului și a pus de nou în lo-
cul acestuia virtutea și morală.Stratul de jos al populațiunii ma-
ghiare putē-va oare sē o face aceasta.
când lui însuși îi lipsește *temeiul moral*?Căci da, subscriem și noi, ceea-ce
zice *Beksics*, că țărâniea maghiară e
cea dintău în lume, dar' cu adausul, că
e cea dintău în decadență, în nemora-
litate și în multe alte păcătoșii.

Sibiu, 31 Martie n.

Criza în România. Tractările între
Sturașki și guvernul român nu au dus la nici
un rezultat. În ultimul consiliu de ministri, la
care au luat parte și d-nii *Tache Giann* și *Em.
Costinescu*, discutându-se asupra situației con-
siliul a hotărât ca sub nici un cuvânt să nu
mai reia tratările cu sturdziștii.În cazul când sturdziștii ar arēta vre-o
ostilitate față de guvern, dl *Aurelian* se pună
imediat chestiunea de încredere atât la senat
cât și la cameră, spre a rupe odată definitiv
cu o situație atât de nesigură.**Nu există incompatibilitate!** Co-
misiunea dietei maghiare, însărcinată cu exami-
narea casurilor de incompatibilitate, a adus ieri
hotărârea, că deputații *Samuel, Neumann, Benke*
și *Tolna*, membrii în direcțiunea unei case de
păstrare din Budapesta, care stă în legături
cu statul, pot sē fie și mai departe deputați,
fără sē abdică din directoriu, pentru-că
(ascultați motivare!) casa aceea de păstrare
nu va apă legături permanente cu statul
maghiar!Hotărârea s'a adus cu 4 voturi contra
trei. Minoritatea a înscinuat vot separat.**Din parlament.** În ședința de ieri,
Marți, deputatul *Zichy János* (conte) declară
că conservatismul e necesar și densul îl do-
rește ca leac în contra liberalismului. Baro-
nul *Bánffy* face exerciții de oratorie pole-
misând cu *Eötvös*; vorbește apoi referentul
Pulasky și deputatul *Eötvös*, și proiectul se
primește în general. La desbaterea în spec-
ial vorbește *Polonyi*, răspunde baronul *Bánffy*
și — ședința se încheie.

Reichsrathul austriac.

Deschiderea — Mesagiul de tron.

Luni, la orele 12, s'a făcut deschi-
derea serbătorească a Reichsrath-ului au-
striac, în mijlocul ceremoniilor îndatinate.
Deputații ocupaseră partea stângă, ear'
membrii din casa de sus partea dreaptă
a salei de ceremonii din palatul împără-
tesc din Viena, până-ce lojele erau ocu-
pate de reprezentanții puterilor străine,
între cari se afla și ministrul plenipoten-
țiar al României.La orele 12 precis se deschide ușa
dinspre apartamentele Monarhului, pe care
intră atâtău miniștrii, doi cu doi, mai la
urmă *Badeni*, — după dñșii Archiducii
Otto, Ludovic, Victor, Petru Ferdinand,
Iosif Ferdinand și Eugen, apoi personalul
casei civile și militare a M. Sale, și în
fine *Monarhul*.Când a intrat M. Sa în sală, pre-
ședintele casei de sus, principele *Win-
dischgrätz* a adresat M. Sale un întreit
„Hoch”, pe care cei din sală 'l-au repetat
cu entusiasm.M. Sa a urcat tronul, 'și-a acoperit
capul, și luând în primire dela prim-mi-
nistrul *Badeni* mesagiul de tron, 'l-a cetit
cu glas tare și respicat.Mesagiul de tron are următorul cu-
prins:Stimați domni din ambele case ale
Reicherathului! La începutul unui perioad nou
și însemnat de viață constituțională, v'am
adunat în giurul Tronului meu pentru a vē
oferi salutul meu împărătesc, și pentru a vē
zice: bine a-ți venit!Legislațiunea imperiului a justificat în
sesiunea expirată încrederea ce am pus-o în
iubirea ei de patrie și în înțelepciunea ei,
desvôltând o muncă rodnică pe multe terene
ale vieții de stat, în butul contrastelor ivite.Aștept, ca și d-voastră să dați forma-
țiune fericitului început și sē-l duceți maideparte, sē începeți nouē lucrări folositoare,
pe cari sē le terminați cu succes.În speranța aceasta mē vēd întărit prin
aceea, că activitatea legislativă referitoare
la lărgirea dreptului electoral s'a terminat, is-
botind a acorda largelor straturi ale popora-
țiunii o reprezentare constituțională.Va fi acum posibil a *satisfice interese-
lor tuturor cercurilor*, în măsura îndreptății
lor, cu calmitatea care isvorește din colabora-
rea responsabilă pentru binele comun.Oricât de însemnată s'ar ivi aceasta
formațiune a constituțiunii, pentru unitatea
de stat, ea câștigă perfectă însemnată în
stăruințele de a *introduce reforme sănătoase
sociale*. Activitatea d-voastră va fi îndreptată
într'a-o-o, *ca se grijiți în mod abundent de
poporațiune*, în privința materială și culturală,
ca în cadrul ordinei sociale sustătătoare sē
înlănzăți contrarietățile existente, fără de a
lega în scopuri social-politicești prea mari
pretensiuni de puterea de prestațiune a an-
teprezoriului, și fără a-i slăbi față de strei-
nătate puterea sa de concurență, care prinde
bine și muncitorilor. În acest înțeles va pre-
senta guvernul meu în curând proiecte des-
pre reforma legii de asigurare pentru casuri
de accidente și îmbolnăviri. Obiect de în-
grijire serioasă va forma rădăcirea clasei in-
dustriale la starea ce 'i-se cuvine în valurile
vieții economice, prin urcarea destoiniciei,
prin promovarea ideii de asociere, precum și
prin alte dispozițiuni, îmbunătățindu-o prin o
conlucrare cu pricepere deplină, venită din a
ei parte.Activitatea industrială, care ocupă loc
însemnat în întreg organismul economic, are
necesitate de o puternică ajutorare. Va fi
chemarea guvernului meu ca aceasta sē 'i-se
dee. Cea mai mare atențiune reclamă starea
slabă în care sē găsește *producțiunea agro-
nomică*, acest puternic izvor al puterii de stat
și al bunei-stări. Guvernul meu nu va hesita
a pași în mod spriginitor și a oferi economiei
de câmp suport suficient în contra pericolelor
ce o amenință. Cu privire la organizațiunea
în reuniri a statului agronomic, vi-se va pre-
senta un proiect.Cea mai însemnată și mai urgentă pro-
blemă pentru partea cea mai aproape a se-
siunii e însă prezentarea acelor învoeli, cari
se refer la *reînnoirea pactului vamal-comercial
cu țările de sub coroana ungară*, la manipula-
rea depă principii egali a dării de consum
pe ambele teritorii ale statului, apoi la re-
gularea chestiunii cu banca, și continuarea
regulării valutei, în fine, la *contribuirea pen-
tru acoperirea șpeseilor comune*. Pētrunși de
spirit patriotic, veți supune examinării drepte
și ecuitabile proiectele ce vi-se vor presenta,
a căror grabnică desbatere e nu numai de do-
rit, dar' și necesară.Veți avē însă în decursul noiei sesiuni
a vē consacra atențiunea și unui șir de alte
însemnate probleme. Pe terenul administra-
țiunii interne veți avē a vē ocupa cu proie-
ctele guvernului meu, cari urmăresc scopul de
a desvôlta *idea asigurării pe diferitele terene
ale vieții economice*.Tendența populațiunii, prin unele părți
ale imperiului eșită cu intensitate durabilă la
iveală, de a-și căuta câștig în străinătate, va
trebui se vē atragă atențiunea asupra acestei
aparițiuni însemnată atât din punct de ve-
dere economic cât și social. Despre aceasta
în curând vi-se va presenta proiectul guver-
nului meu.Conservării științei și a artei va da gu-
vernul meu o deosebită atențiune, și pe te-
renul educațiunii publice se va sila la ridicarea
creșterea generală prin reformațiunea pa-
nică a instituțiunilor prezente. Principala
chemare a școalei va fi însă totuși activi-
tatea ei educativă. Pentru a o face mai
eficace în succes, se vor introduce potrivite
ajustări la preparandii.Legislațiunea justițiară sē va ocupa cu
modificări în ordinea de concursuri (falimente)
și cu procedura în chestiuni cari stau afară
de proces. Mai departe vi-se vor presenta
proiecte referitoare la judecătoria de pace,
la oficiile comunale de intervențiune, la pro-
movarea câștigului pentru viață, și a comu-
nicațiunii comerciale, proiecte despre che-
uri și asemnările comerciale, în fine despre *renu-
năuile industriale și economice*. Însemnată
problemă a codificării dreptului penal se va
lua în lucrare în toate ramurile ei, imediatcum va permite începerea acestei mari lu-
crări legislative, vieța de drept, pusă pe
basă nouă, în partea ei formală, prin legea
despre procedura peală.Guvernul meu se va ocupa cu proiectul
unei *proceduri penale militare*, care se țină
seamă de interesele speciale militare, precum
și de recerințele științei moderne de drept și
va presenta un proiect și despre *respectarea
secretelor militare*.În timpul cel mai apropiat vi-se va su-
pune apreiției un proiect de lege despre ma-
nipularea și încassarea prin execuție a dărilor
directe, pe lângă regularea *rebonificării co-
munelor*, pentru încassarea dărilor de stat.La intențiunea reformare a legii penale
pentru prestațiuni vor căpăta exprimare prin-
cipiile umane, materiale și formale, ale drept-
ului penal modern; la reformarea legii de
percentualitate, căreia îi va premerge o lege
de percentualitate dreaptă, reclamată de noua
procedură civilă, — ținerea în vedere a ne-
cesității scăriții taxelor de transcriere pentru
proprietăți imobiliare de valoare mai mică și
mijlocie, precum și principiul progresiunii.Considerațiuni de economie generală de
stat pretind grabnic regularea temeinică a
budgetelor singuraticelor regate și țeri. În ni-
suițele de a li-se închide țerilor isvoarele
finanțiare, li-s'a asigurat prin lege participarea
la eventualele prisosințe ale dărilor directe și
guvernul meu intenționează a-um a ceda țe-
rilor și din plusurile dărilor de consum o în-
semnată parte. El va promova din toate pu-
terile chiar și intențiunile țerilor de a siste-
misa dări speciale de țeară. Chiar și în sco-
pul ridicării și lărgirii comunicațiunii va pași
guvernul meu cu proiecte, cari vor avē de basă
deschiderea și practicabilizarea apelor din țeri,
desvôltarea comunicațiunii pe mare, stabili-
rea de legături noue pe liniile terate
și stăticarea singuraticelor cai ferate private.Pentru-ca deslegarea acestor numeroase
și însemnate chestiuni se succedă, trebe
ca discuțiile și decisiunile meritorice ale d-voastre
sē nu se îngreuneze și influențeze *prin con-
troverse naționale*. O deslegare satisfăcătoare
a acestor probleme va ridica bunăstarea fie-
cărei țeri și a fiecărui popor, va contribui la
delăturarea greutăților existente, și va uni
toate puterile la o activitate comună, în ser-
viciul puterii și al intereselor imperiului. Gu-
vernul meu se va sila fără întrerupere a *de-
lătura pedecile unei apropieri* și între margi-
nile constituțiunii a pune la cale o aplanare
a pretensiunilor combătute, pentru a netezi
terenul, pe care contrarii, recunoscându-și re-
ciproc dreptul și puterea, sē se poată împăca
și cu ajutorul celui Atot-puternic sē se și
împace.Cuprinsul și numărul proiectelor ce vi-se
vor presenta feagă mari pretensiuni de d-voa-
stre; eu însă am încredere în bună-voința și
în puterea muncitoare a d-voastre, cu care
veți și sē grăbiți deliberarea lor, chiar și
pentru aceea, ca dietele tuturor regatelor și
țerilor sē le rămână timp mai mult și o mi-
care mai liberă pentru activitatea lor. Pre-
tenșiunea aceasta se motivează și cu conside-
rațiunea ce trebe avută față de rezolvarea
corectă și decidera autonomă asupra chesti-
unilor transpuse dieteilor provinciale, cari în
decursul vremii, din motive subiective și în
interesul unei administrațiuni prompte se pot
numai înmulți.Încât privește politica externă, a succes
prin cooperarea în plin acord a tuturor pu-
terilor mari, a *înăbușit pericolele iscate din cele
mai nouē încurcături din Orient*, și se poate
da expresiune speranței, că acțiunea pornită
în direcțiunea aceasta va duce la o deslegare
prielnică și multumitoare, *pe lângă toate di-
vergențele de păreri și nedumeririle ivite în
decursul pertractărilor*. Aceasta sē referă la
prima linie la *chestiunea creștenă*, scoasă la
suprafață în mod neprecăut, care a îndemnat
guvernul meu a folosi, în conțelegere cu aliații
noștri, și după o intimă și strînsă legătură cu
celelalte puteri, amice noue, o serie de dispo-
zițiuni, al căror scop este, a ținē în frâu
cuvânt acțiunea conturbătoare de pace și as-
pirațiunile contrare susținerii teritoriale ale
stării de mai înainte.A-tfel, ținuta Greciei, în fazele ei ac-
tuale, nu poate primi aplăcaderea puterilor
mari; de altă parte și Turcia trebe sē re-
cunoască responsabilitatea mare ce o poate
apăsa în cas dacă desconsiderând ea intere-

sele sale vitale, și în contra sfaturilor unanime ale marilor puteri, nu va delăsura abuzurile triste, ci va susține o situație care poartă în sine simburile unei permanente neliniștiri. Se poate da loc dar așteptării, că și în direcțiunea aceasta se va asigura aceea ce e neîncungiat de lipsă.

Să vă împărtășiți dar stăimătorii domni din ambele case ale Reichsrath-ului, de bucuria a produce, sprijiniți de formațiunea pacifică a relațiilor externe și interne, și în conlucrarea armonioasă și obiectivă, lucruri folositoare pentru binele patriei. *Dumnezeu totputernic să trimită binecuvântarea sa asupra lucrărilor d. voastre!*

Vorbirea de tron a făcut cea mai bună impresiune asupra ascultătorilor. A fost mai de multe ori subliniată cu frecvență strigări de *Hoch și Bravo*. După terminarea ei, M. Sa s'a sculat de pe tron, și-a desvilit capul și în mijlocul strigărilor entusiaste de *Hoch* a părăsit sala în ordinea de mai înainte.

Întreaga ceremonie a deschiderii Reichsrathului a ținut 20 de minute.

Din Viena.

— Scrisoarea corespondentului nostru. —

— 28 Martie n. 1897.

Dela „România Jună”. — „Reichsrath”-ul (deschiderea; partide politice; situația guvernului; mesajul de tron; social-democrații). Vederi politice maghiare sbicuite. — Echoul alegerilor din Galiția. — Ziare fără cap.

Membrii soc. „România Jună” adănc și dureros impresiunea de moarte eminentului politician Alexandru Lahovari, au trimis la București o frumoasă cunună, rugând pe dl Ciurcu, redactorul „Timpului”, să o depună în numele societății, pe sicriul defunctului.

Pantica tricoloră a cununii poartă inscripția „Marelui bărbat de stat și membru onorabil al societății academice-social-literare „România Jună”.

Sâmbătă în 27 cor. s'a deschis „Reichsrath”-ul austriac.

Casa deputaților prezintă un aspect pe cât de nou pe atât de variat, după programele politice ale acelor 425 delegați ai popoarelor din țările Coroanei.

Nu mai puțin decât în 25 partide sunt împărțiți deputații noului parlament.

Partidul guvernamental dispune aproape față de imensa opoziție, care deși împărțită în atâtea partide în fața acțiunilor mari sunt dispuse a-și da sprijinul reciproc în anumite grupări.

Astfel partidul social-creștin (antisemit) s'a apropiat foarte mult de germanii-poporali; apoi clericali vor avea pe partea lor pe ambe aceste partide și în fine cehii tineri și polonii formează singuri câte un partid mai mare ca cel guvernamental.

În fața acestora situația ministerului Badeni este foarte șovăielnică.

O singură scăpare mai este pentru el și anume să pacteze cu unul sau mai multe partide din opoziție.

Cehii tineri însă fac mari pretensiuni, între cari culminează organizația limbii oficiale în Bohemia, prin care ei cer ca și limba bohemă să fie întocmai ca și cea germană, limbă oficială.

Clericali cer să li-se primească proiectul de școale și să li-se facă concesiunile satorite în programul partidului lor.

Celelalte partide asemenea fac astfel de pretensiuni, pe care actualul minister liberal, nu le poate îndeplini.

Unele ziare de aici voiesc să afirme, că Badeni ca să scape de încercături, la diferite ocazii va pacta cu diferite partide opoziționale, promițându-le concesiuni și astfel el tot va întruni majoritatea.

Vorba e numai, că această tragere pe sfoară a opoziției nu va fi în stare să o facă cu atât ușurință, actualul guvern, deși e per ezelențiam liberal.

În casa magnaților s'au format până acum 3 partide: stânga, careia aparține noul president al casei, prințul Windisgrätz; dreapta, careia aparține primul vicepresident prințul Auersperg și partidul mijlociu, căruia îi aparține al doilea vicepresident contele Hoyos-Sprinzenstein.

Deschiderea festivă a „Reichsrath”-ului prin M. Sa Monarchul va fi numai Luni, în 29 cor.

Vorbirea de tron va conținea între altele: politica externă a monarhiei; proiectul autonomiei a dietelor provinciale, în care se va accentua cu deosebire continuarea reformelor social politice; organizația limbii oficiale în Bohemia și regularea cuotei în Ungaria.

Partidul social-democrat, în primele ședințe ale parlamentului va pune la dezbateri: votul universal, egal și direct; apoi eximirea unei comisii parlamentare din incidentul dizolvării reuniunii lucrătorilor dela căile ferate.

Înainte de toate însă vor propune ca prim-ministrul Badeni se fie pus sub acuză pentru conducerea alegerilor.

Dacă propunerea aceasta nu va avea minimum de 40 subscrieri, să se constituie o comisie parlamentară, care se cerceteze propunerile pentru alegeri.

Marii „politicieni” receptivi ai Ungariei ear' s'au avântat la politică „en gros”, dar și de astă-dată au bancrotat rușinos.

Neașul „Neues Pester Journal” adecă „și-a permis ca la sfârșitul alegerilor din Austria, se facă bilanțul acelora, și se scoată în fine jalnică concluzie că „foarte mult a pierdut Austria în desvoltarea referitoare la afacerile externe ale monarhiei” — la care s'adăunge apoi că „din punctul nostru egoist-maghiar noi numai bucura ne putem, dacă gravitatea politică și starea materială și morală a Austriei, tot mai mult scade, ceea-ce este inevitabilă urmare a tuturor experimentelor reacționare”.

Răspunzând la acestea între altele ziarul „Reichswehr” zice „noi luăm numai notă de modul cum Maghiarii în la relațiile prietenești de alianță și cum își închipuie dualismul, creerii lor cei infernitați”. — „Le mai spunem apoi, că gravitatea noastră politică și starea morală și materială, care după ei scade, după noi, conform desvoltării sănătoase, crește în condițiuni”. De altfel noi respingem cu indignare amestecul nerușinat în afacerile noastre interne și spunem Maghiarilor că mai bine ar face să măture înaintea ușii lor, că se nu ne mai scandalizeze zilnic cu „picanteriile” lor.

Vă ajunge??

Zilele trecute a ținut aici la Viena Dr. Ivan France o prelegere despre „alegerile în Galiția”, prin care a descris în colorile cele mai negre, dar amăsurat stării faptice, toate asuprile, teroristările și mișelile facute de către organele guvernului de acolo, în scopul de a-și pute alege oamenii sei ca deputați în parlamentul austriac. Înșiră jertfele acestor maltracări spunând, că sunt până acum 10 morți, 30 răniți, 800 închiși și 20 comune așezate de miliție.

Publicul numeros și distins, ce a asistat la aceasta prelegere de repetite-ori și-a manifestat compătimirea față de schingiuitul popor și indignarea față de asupritori.

Oare s'ea stea cineva se descrie toate minunățiile baronului Baffy la alegeri și după alegeri, câți vorbitori ar fi de lipsă??

Ziarele neajdovite de aici sunt scandalizate de cel mai nou „geschäft” jidovesc. Anume în Berlin s'a format o societate în comandă (Hachfeld Schmitz & CO) cu un capital de 40 milioane mărci în scopul de a eda ziare fără cap.

Lucrul pare nostim, dar eată cum se face:

Societatea angajează sumedenie de redactori, corespondenți, raportori etc., cu ajutorul cărora redactează marel ziar. Editorii și proprietarii de ziare din provincie se învoiesc cu societarii să le „fabrice” un număr anumit de ziare cu titlul și datul din orașul respectiv. — Marii fabricanți de ziare, care fabrică întreg tirajul fără titlul, dispun tipărirea titlului și datului respectiv din orașul provincial pentru numărul fixat de exemplare după-ce apoi le livrează editorului din provincie, care fără redactori și fără culegători are ziarul sau local tipărit gata.

Această demoralizare a ziaristice, precum și scoaterea din funcțiune a atâtor redactori și culegători aplicați prin provincii, va da ansă la furtunoase demonstrații.

Societatea tipografilor din Saxonia a luat hotărâri se pășească contra infamiei jidovești.

O—a+P—A.

REVISTA PRESEI.

Presa română.

Gazeta Transilvaniei (nr. 62) publică motivarea „votului separat”, pe care domnul Amos Frâncu l-a înșinuat în contra hotărârii luate din partea „Asociațiunii”, în ultima ei adunare generală de a se schimba titlul „Asociațiunii” conform dorințelor guvernului maghiar. Motivarea adresată și prezentată președintelui „Asociațiunii” conține motivele de drept, pe baza cărora susținerea intactă a titlului „Asociațiunii” se impune. (Vom publica în unul din numărul proximi întregul act. Redac. „Trib.”).

(Nr. 63) aprețiază momentele mai însemnate ale mesajului de tron, cu care s'a deschis Luni parlamentul austriac.

Dreptatea (nr. 61) aduce la locul prim o corespondență originală din Grecia, primită de corespondentul ei special, care comunică publicului, că dtusul: „e tuns scurt, cu mășina nr. 1”.

(Nr. 62) vorbește despre „moralitatea în Ungaria”, atingând cazul cu otrăvirea în Hodmező-Vásárhely, și provocând preoțimea și învățătorimea noastră să grijească de poporul român, ca „moralitatea” aceasta patriotică să nu se înrădăcineze cumva și între noi.

Înmormântarea lui Alexandru Lahovari.

Înmormântarea rămășițelor pământești ale regretatului Alex. Lahovari a fost înmormântare. Aproape țeara întreagă a grăbit se deee ultimul onor ilustruului defunct, petrecându-i la groapă sicriul rece.

Capitala București era îmbrăcată în doliu. Prăvăliile erau închise, ear' circulația devenise încă pe la orele 12 anevoioasă, aproape imposibilă în apropierea Bisericii-Albe. Trotoarele, balcoanele, ferestrele pline de lume.

Înainte de ora fixată pentru începerea ceremoniilor se scot din biserică coroanele și se așază pe care trase de câte patru cai, ear' unele se predau delegațiilor ca ele să le poarte pe brațe. Armata se înșiră de-a lungul Calei Victoriei, sub comanda generalului Macarovi. Sosește trăsura de gală a Curții, precum și alte trăsuri de curte cu damele de onoare și cu reprezentanții casei civile și militare ale Regelui.

Sosește și fostul Metropolit Ghenadie, în ținută mare, cu marel cordon al Stelei României, ear' mulțimea i-se închină cu vedită mulțumire. În fine sosesc membrii întristatei familii, și la 1 oră precis, Metropolitul-Primat cu înaltul seu cler.

În biserică se aflau notabilitățile țerii, mai mulți reprezentanți ai puterilor străine, membrii și intimitii familiei.

La 1 oră și câteva minute I. P. S. S. Metropolitul-Primat, asistat de P. S. S. Arhiepiscopul Nifon, de 2 protoerei, 16 preoți și trei diaconi, începe serviciul divin.

Răspunsurile religioase le dă puternicul cor de bărbați, condus de Brătian. După terminarea serviciului divin se rostesc cuvântările. Vorbește dl Lascăr Catargiu, șeful partidului conservativ, ministrul de culte dl Mărescu, apoi d-nii G. Gr. Cantacuzino și generalul Manu. Corul intonează jalnicul cântec „Spune-mi Doamne sfârșitul meu”, care înduioșează publicul până la lacrimi, ear' sicriul este ridicat din biserică și pus pe carul mortuar.

Cortegiul se pune în mișcare după programul cunoscut. Între nenumeratele coroane s'au remarcat mult următoarele, venite din afară de hotarele țerii:

O coroană de stejar purtând inscripția: „Dr. Ioan Rășiu, în numele comitetului național din Sibiu, marelui bărbat de stat Al Lahovari”; o coroană a Românilor Ardeleni: ilustrului patriot; o coroană a studenților Români din Budapesta și Viena: marelui român, — urmate de o delegație compusă din părintele Simeon Popescu, d-nii Bozocanu și Furnică.

Două coroane: a studenților macedoneni și a societății macedo-române, — urmate de mai mulți Macedoneni.

La palat cortegiul a trebuit să stea pe loc un moment, din cauza marel imbulzelui, M. M. L. L. Regele și Regina priveau din fereastră tristul și maestosul drum, ultimul pe care-l face corpul lui Al. Lahovari, ear' garda palatului a prezentat arma sub decursul trecerii cortegiului. La punctul unde Calea Victoriei s'încrucișează cu bulevardul cortegiul s'a oprit și studentul Dimitrescu a rostit un cuvânt de adio în numele studenților. Tot astfel la palatul justiției, unde cuvântarea a rostit-o dl Barbu Păltinean.

Cortegiul înaintează încet spre cimitir, căci lumea crește mereu. În fine sicriul se așază pe țermurul lăcașului de veci al corpului lui Al. Lahovari. Încep de nou suspinele sfâșietoare ale membrilor familiei, sdrobiți de durere; pe un moment s'face tăcere, și s'încep cuvântările. Vorbește dl Al. Marghiloman, fost coleg al răposatului, dl Al. G. Florescu, dl Nicolae Fleoa, stud. din Macedonia Petru Vutcan, dl Argintean și în fine dl Tache Ionescu.

Clerul intonează jalnicul cântec: „Primește-ți doamne robul de-a dreapta ta!” — și giile reci primesc în stnul lor rămășițele unui corp, în care era sălăsluit un suflet plin de căldura patriotismului și a românismului.

Doarmă în pace somnul său vecinic!

Chestiuni bisericesti.

Din diecesa Orăzii-mari.

— Reflecțiuni la broșura „Chestiuni bisericesti” de un preot român gr-cat.

(Urmare).

2. Beneficiile parohiale de sub Patronat.

Regret din suflet, că s'înt în stnul nostru oameni, cari uitându-și de dcnitatea lor de preot, pentu a-și câștiga un os de ros, nu se sfiesc a și-l asigura, de multe-ori prin înșinările ce le fac la Patron contra camenzilor lor, nu arare-ori, chiar și pe conta Arhiepiscopului lor.

Asigurându-și Patronul prin tot felul de promisiuni, neieritate unui preot român, acela șos odată din sarită, nici habar n'are de candidația Ordinariatului, atăta tragănează treaba până în fine Ordinariatul s'atle de atăta amar de molestare, cedează, lăsând ca favoritul Patronului să fie instituit în beneficiu. Abia ajuns în beneficiul non omul cu musca pe căciula, colea la ocaziune binevenită înarboarează tricolorul național maghiar în vârful turului, când cere trebuința așa ceva.

Cu toate că avem ordinațiuni mai înalte — chiar dela S. Seau Apostolic — în cari apriat ni-se demăndă conformarea cea mai strictă a noastră în împlinirea funcțiilor cu ritul nostru oriental, ear' latinilor în conformitate cu ritul lor accidental chiar și atunci, când imperios pretinde necesitatea de a ne suplini unul pe altul în administrarea celor sfinte și totuși ce se vezi? Omenații nostri, în contra dispozițiilor mai înalte latinizează din greu, ear' Patronul latin, în loc de a face atent pe călcătorul preșelilor S. biseric, se bucură de transgresiunea acelora din omenații nostri, cari numai pentru aceea fac ce far, pentru ca să-și aștearnă cale — deși neiertată — la un mai bun os de ros.

În zelul lor fals, nu se sfiesc până chiar și a maghiarisa pe toate căile tot numai pentru ajungerea scopurilor lor mârșave.

Pe la începutul lui Iunie anul expirat, 1896, Cardinalul Verga, presidentul congregațiunii pentru cauzele Episcopilor, Ordurilor călugărești, adresă în numele Pontificelui Leon al XIII. — către corul episcopesc din Ungaria o ordinațiune, în care se dau înviațiuni capilor bisericesti în ceea-ce privește disciplina bisericască. În ea se zice, că o reorganizare și strictă mai mare a disciplinei, ar fi foarte de dorit aici la noi în țară. Ordinațiunea zice „că cu plăcere trebuie să constateze, că s'înt între eclesiastici noștri în număr frumșel și de acei bărbați, cari nu cearcă ce e al lor, ci cele ale lui Dumnezeu, muncesc spre mărirea lui Dumnezeu și înfloreșca sf. mame biseric; ostenesce pentru binele credincioșilor săi, și pe unii ca și aceștia după zisa s-tului Cyprian: „fi poți omorî, învinge ba” (I. epist. către Cornel). Ei dar, durere, s'înt și de aceea, nu'i tocmai mic numărul lor, cari fug de muncă, se feresc de luptă. Cercând care este motorul principal al acestei cauze, putem observa mai cu seamă că eclesiastici de astă talie, de mult s'au depărtat dela drul primitiv prin punerea mânilor, și demni de toată compătimirea fugind după carul (cailor verzi) lumii, de mult s'au corcit față cu acei bărbați, cari au a munci mântuirea lui Israel!”

„Episcopii, să ispitescă cu cea mai mare diligență, că nu s'a strecurat oare cine-va în stnul clerului neavând vocațiunea divină, nu s'a imbulzit cineva, și numai iac'asa, pentru ceva bun lumesc, sau vanitate lumească; pentru-că atari existențe cu mult ar fi mai de compătimit decât ori-ce specie de s'imbriași ai omeniei, ear' pentru biserică nimic mai periculos. (Catechismul Roman despre ord. eclesiastic. 5, 3)“.

„Bine să grijească Episcopii, ca preoții și cooperatorii acelora să-și îndeplinească în cel mai conștiincios mod datorițele oficialii lor pastoral; pentru-că prea dreptul Judecător, dela ei va cere în seamă sufletul turmei concretute griji lor...”

„Păzească capii, ca canoanele să nu se nesocotească prin transgresiunile prescripțiilor celorlora, pentru-că nu cumva mânia dreaptă a lui Dumnezeu să vină peste capetele lor, din cauza, că negles-au corecțiunea, ori fie și pedeapsa dreaptă a subdiților lor. În fața lui Dumnezeu — zice S. Gregoriu — nime nu aruncă așa mare blasfemie ca și preotul scandalos și scandalisător... care în loc de a lucra mântuirea sufletelor, zi de zi aleargă după distrageri și plăceri lumești, cu toată încordarea sufletului seu vânează: bunuri și onoruri trecătoare...”

„Catechisarea, predica și toate instrucțiunile creștinești — atât a adulților, cât și a tinerimei — se fie în limba ce o știe perfect — și poporul și tinerimea” — adică în limba maternă. „Întro formă o pretind asta: și interesul bine priceput al mântuirii sufletelor pe de o parte, ear' pe de altă parte interesul

bine priceput al statului” zice înalta ordinațiune.

R'g pe omenații nostri cei cu ciardașul într'o ureche, să aibă voia a lua și în urechi și în inimă, măcar ordinațiunile mai înalte, ce li deobligă atât pe d-lor, cât și pe stăpânii, a căror grație o vânează.

Pe cei cu ciardașul și cu alte porturi ce schimonosesc frumosul port canonic al preoțimei noastre, dacă n'ar fi șovinist din mod afară patronul, care și el aparține tagmei preoțești, patronul zic, încă ar fi chemat să-i îndrumeze la ordine și să-i îndemne la observarea acurată a dispozițiilor și canoanelor bisericesti, ce în comun avem această una biserică, diferită numai după rit.

„Non secularibus vestibus, sed ordini suo convenientibus clerici utantur” zice Conc. Trulian ses. 24. Pentru-că deși e drept că nu vestimentul li face pe om, totuși „oportet tamen clericos vestes congruentes semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci, morum honestatem intrinsecam ostendant” (Conc. trid. Ses. XVI. C. 6 de reform.)

Ei, numai că Latinii, pe cât timp stăm pe la școlile lor, — laholbând din cei ochi — ei ne adapă cu ce ne pot, pentru-ca apoi ești în viață — cu durere — să vedem desmetecindu-ne, că tocmai ei singuri s'înt, cari doctrinele lor le desconsideră, ba le cade chiar trone la inimă putând face, ca și unii dintre ai noștri să se iee după mofturile lor.

Și uită dumnilor, că: „In clericis tamquam in speculum reliqui oculos conijciunt, ex iisque sumunt quod imitentur”. Conc. trid. ses. XI. C. 1.

Vai de ogliță! când aceea va arăta lucruri schimonosite!

„Schimonosă toate celea enarate — zice ordinațiunea s. congregațiunii mai sus citată — se aibă rezultatul dorit, depinde dela zelul capilor bisericesti... cari au de a se zisa din răspuneri, îngrizindu-se din tot adinsul, că beneficiile singuratiche bisericesti, nu numai ca să se deneghe celor nevrednici, ci să se conferască acelea și dintre cei vrednici celor mai vrednici”.

Că pe șoviniiștii noștri nici asta nu-i impoartă, e clar ca lumina soarelui...

Că patronii noștri preoțești, lucră în contra hotărârii episcopului nostru — spre cea mai evidentă corupțiune a clerului, și subminare a autorității episcopoești — poate se provină și din individie, — pentru-că unde-i la noi șovinist să nu fie invidios? — Episcopul latin din Orade, cu capitul cu tot, de pe un teritor de peste 239 mii jugere catastr. din cari singur episcopul latin pozează 189 mii jug. cat. pământuri de cea mai bună calitate, știa zic la oaltă, nu pot sacrifica spre scopuri bisericesti și culturale atât, cât a jertit — până când scriu acestea, peste 600 mii fi — Episcopul gr-cat. orădan de pe un teritor de: 139 mii jug. catastr. a căror sol în cea mai mare parte, nu produce cât să ajungă măcar pentru contribuțiunea anuală ce o solvește pentru el dominiul episcopesc.”

(Va urma).

CRONICĂ

Sibiu, 30 Martie n. 1897

Dela curtea română. Se telegrafează că Regele Carol va visita în decursul verei acestuia pe regele Alexandru din Serbia, petrecând două zile în capitala Serbiei.

Dislocare de trupe. După termina, rea manevrelor mari din anul acesta se vor face mari dislocări de trupe. Intre altele batalionul 3 al regimentului de infanterie 43, va fi mutat din Caransebeș la Timișoara, ear' la Caransebeș, vine batalionul 3 al regimentului 39 din Dobrița. Acest batalion, compus din unguri curați din jurul Dobriței, vine de bună-seamă în granița românească cu misiunea patriotică de a împădănteni aci — înjurațiile ungurești!

Noul tuberculin al dlui Koch. Cu tuberculinul, care li descoperise acum câțiva ani Dr. Koch, s'a cam păcălit savantul profesor. Descoperirea făcuse atunci mare senzație, dar în curând s'a constatat, că tuberculinul descoperit nu are efect. Dr. Koch a făcut însă mai departe experimente și acum revista „Deutsche Medizinische Wochenschrift” din Berlin publică o disertație a lui Dr. Koch despre un nou preparat de tuberculin. În urma multor experimente s'a constatat, că noul tuberculin s'a folosit cu succes în primul stadiu al oficei, și la boala lupus. Disertația a făcut mare senzație și suferinzi de boale de plămâni pot ear' spera.

Afacerea Panama. Din Paris se vorbește, că Arton ar fi denunțat ca amestecat în afacerea Panama, 31 de politici francezi, parte deputați, parte foști deputați, cari au primit în total 1.600.000 franci. Privitor la cererea de extradare a deputaților Naquet, Mares și Boyer comisia de imunitate a camerei a hotărât unanim suspendarea dreptului de imunitate al numiților deputați. Ziarul „Libre Parole” susține, că în curând se va cere extradarea altor patru deputați: Rouvier, Hoviand, Iullien și Clours-Stugnes.

